

UN ASPECTE DE LA VIDA ADMINISTRATIVA DE PALS L'ANY 1832: LES TABES

ANNA-MARIA CORREDOR PLAJA

Aquest treball es basa en part del contingut d'un manual de Pals de l'any 1832, realitzat pel notari Juan Puig y Planas⁽¹⁾. En un manual, s'hi registraven tots aquells esdeveniments que es volien formalitzar davant notari i testimonis; per tant, s'hi troben des de documents de compra-venda o d'arrendament fins a testaments. Això fa que aquests reculls siguin un testimoni importantíssim de la manera de viure i d'organitzar-se dels nostres avantpassats: tractarem en aquesta exposició dels arrendaments dels comerços i de les terres comunals.

I. TIPUS DE COMERÇOS I SISTEMA D'ARRENDAMENT

Els establiments que es mencionen en la font consultada són: la gavel·la⁽²⁾, la fleca, la carnisseria i els dos hostals. Pel que fa al comerç anomenat «gavel·la», cal dir que de les diverses accepcions que es troben registrades per aquest mot al diccionari Alcover-Moll, només una s'ajusta al tipus de local que és descrit en el document i que és la de «magatzem on es guardaven i expenien els gèneres estancats, especialment la sal» (l'im-

(1) Arxiu Històric de Girona. Manual de 1832 (Fons notarial de Pals, llibre n° 14).

(2) Hcm respectat la «v» de la grafia d'aquest mot perquè és així com apareix sempre en el manual.

post que es pagava sobre la sal s'anomenava també «gabella»⁽³⁾). La fleca i la carnisseria corresponen més o menys als comerços actuals del mateix nom. Quant als dos hostals, eren establiments on es donava allotjament i on es venia vi; en el document, es diferencia entre «el primer hostal ó sie de la vila» i «el segon hostal dit hostal de Samaria».

Aquests locals eren arrendats pel magnífic ajuntament de la vila, per un període d'un any a comptar de l'1 de gener al 31 de desembre, i pel sistema de subhasta. Els arrendataris havien d'acceptar uns «pactes» o condicions imposades per l'ajuntament, relacionats en un document anomenat «taba» (gairebé sempre escrit «tabba»). La taba de cada establiment era subhastada públicament pel pregoner⁽⁴⁾ i es concedia l'arrendament al major postor, el qual compareix amb testimonis davant del notari perquè es faci oficialment l'escriptura en què consta com a arrendatari, amb el nom i un cognom, i l'ofici que té. Així, per l'any 1833, la gavella és arrendada a Pere Moret, negociant; la fleca, a Pere Roura, flequer; i els dos hostals, el primer, a Silvestre Bofill, teixidor de lli, i el segon, a Carlos Jofre, ferrer; les actes d'aquests arrendaments són datades de desembre de 1832. Pel que fa a la carnisseria, el manual recull l'acta del seu arrendament per l'any 1832, realitzada el febrer del mateix any i en què consta que es concedeix a Domingo Moret, negociant.

1.1 PRODUCTES EN VENDA

En totes les actes dels arrendaments s'hi relacionen els pactes que conté la taba (que hem transcrit en annex). Aquests pactes feien referència, en primer lloc, als productes o serveis que l'establiment havia d'oferir i a la qualitat que els articles havien de tenir. Així, en la taba de la gavella, s'especifica que l'arrendatari té l'obligació de «tenir provisió d'oli bo pera menjar, sabó moll, bacallá sech y remollat tot de bona qualitat y ven tractat»; l'arrendatari de la gavella tenia també a càrrec seu «lo vendre sal» i se li encarrega igualment «lo tabaco y paper sellat». A la fleca, calia «tenir pa blanch y també provisió de moreno aixis mateix de bescuits tot de bona qualitat y ven tractat y coca», així mateix, «quan lo pa será calent deurà tambe tenirne de aixut per qui lin demanarà». A la carnisseria, es tenia obligació de «vendre carn y tenirne provisió bona y rebedora en tot

(3) Cf. *La guerra de la sal* (sota la direcció de R. Megevand i R. Sala. Lliceu Déodat de Séverac. Céret, 1985), «novel·la històrica que es descabdella durant l'anomenada revolta dels angelets, un aixecament contra un impost odiat, la gabella, que va tenir lloc a les valls de l'Alt Vallespir pocs anys després de la signatura del tractat dels Pirineus» (extret del pròleg, realitzat per Heribert Barrera).

(4) En l'acte d'arrendament de la carnisseria s'especifica que la taba es va subhastar «per la plassa publica de esta vila en varios dies festius»

lo any de son arrendament á excepci3 desde Pascua de resurrecci3, fins a pentecostes, perque en est temps ser3 de la sua obligaci3 matar añells bons y rebedors y tenirne de molt3 en los dies festius durant la matansa de añells si hi ha despaig». El dia de Nadal, l'arrendatari de la carnisseria havia de vendre «un tossino mort de pes cincuenta carnisseras⁽⁵⁾» i de juny fins a setembre havia de «matar dos dies la semana dos moltons bons y rebedors». Pel que fa als hostals, tenien l'obligaci3 de «tenir vi bo y rebedor» y de «donar lo degut hospedatge à tothom que se presentia, pagant al arrendatari», de manera que queda clar que el que no podia pagar havia d'anar a l'hospital de pobres.

1.2 CONDICIONS ECONÒMIQUES I OBLIGACIONS DELS ARRENDATARIS

La taba recull també tot el que fa referència als guanys dels arrendataris i al preu dels articles així com a les penalitzacions, de 30 rals, a aplicar en cas de no respectar les normes establertes o en cas de no donar correctament el pes i la mesura exigits. A la gavella, l'arrendatari rebia sis diners⁽⁶⁾ per cada lliura⁽⁷⁾ que venia, i per l'oli, dues lliures per bóta, i per aquest producte se li exigia de presentar un certificat de la persona a la qual l'havia comprat per tal de fixar-ne el preu de venda; el preu de la sal, també li era indicat. A la fleca, s'havien d'aplicar els preus dels flequers de Palafrugell i calia presentar un certificat quan hi havia una variaci3. A la carnisseria, els preus fixats havien de ser regits pels de La Bisbal i també calia presentar un certificat del mostassà d'aquesta vila en cas d'haver-se de fer alguna modificaci3. Als hostalers, se'ls concedien 12 rals de guany per cada bóta de vi que venien i mig «cuarto⁽⁸⁾» per cada lliura de pa, que tenien l'obligaci3 d'anar a comprar a la fleca. Si calia fer alguna excepci3 en el preu d'un article, la taba també ho especificava: en el cas de la gavella, l'arrendatari havia de vendre l'oli al mateix preu que el comprava si aquest havia de servir per la «obra de la Parroquial iglesia» i, igualment, havia de donar «sens lo menor interes dos cuartos de oli per lo consum del rellotge de dita present vila». El flequer, havia de donar un pa blanc de sis lliures cada vegada que l'ajuntament anés a l'església, per tal que hi pogués haver pa beneit.

Un altre aspecte que contempla la taba és el de l'exclusivitat dels ar-

(5) Una lliura carnissera tenia trenta-sis unces (1,200 Kgm); aquesta mesura s'utilitzava per pesar carn o peix.

(6) Un diner equivalia a un cèntim de pesseta (aprox.).

(7) Una lliura són 400 g. Com a moneda antiga, a Catalunya tenia un valor de 20 sous (aprox.).

(8) Un «cuarto» equivalia a tres cèntims de pesseta.

rendataris en la venda dels productes designats; de fet en cada comerç s'establien unes normes: pel que fa a la gavella, l'arrendatari no podia donar permís a ningú per vendre els articles mencionats, amb l'excepció del bacallà; l'oli també era una altra excepció, ja que queda establert que qualsevol en pot vendre, tant si és de la seva collita com si no, a condició, en aquest últim cas, de vendre'l de «mitjas en mitjas cuartas⁽⁹⁾» i de pagar a l'arrendatari «dos cuartos per cada cuarta que ne vendrà». Pel que fa a la fleca, s'especifica que si algú volgués vendre pa, hauria de pastar-lo a la mateixa vila i pagar la meitat de l'arrendament i de les altres despeses. Quant a la carnisseria, només l'arrendatari tenia dret a vendre carn, i pel que fa als hostals, solament els arrendataris podien fer d'hostalers i vendre vi.

En la part final de la taba, hi consta el preu de l'arrendament (que oscil·la entre les 20 i les 25 lliures), les condicions de pagament (quatre pagues, una cada tres mesos i anticipadament), els dies de les «cuartas pujas» (termini per fer l'última paga), les despeses administratives, l'obligació de fer cremar quatre atxes a la processó del dijous sant i la de presentar dues persones en qualitat de «fermansas» o fiances. A més d'això, que era comú als quatre establiments, l'arrendatari de la gavella havia de donar dues lliures d'ametlles quan se li demanés, i en el cas de la carnisseria, es recorda a l'arrendatari que té l'obligació de fer «empostissar» el taulell amb posts bones, de fer un piló nou de fusta d'om i de «fer luhir de part de dins tota la carnisseria; es dir, rebatrer y lliscar».

2. L'ARRENDAMENT DE LES TERRES COMUNALS

Pel que fa a l'arrendament de terres comunals, el manual recull una taba anomenada «tabba dels tersos de la Casanova» que fa referència a «las terras dels grans d'aresta resultats i resultadors en la present cullita de la heretat anomenada Casanova⁽¹⁰⁾ y aixarts dits de Cramany⁽¹¹⁾». De la mateixa manera que pels establiments, es concedeix l'arrendament al major postor de la subhasta: en aquest cas, l'arrendatari és Pere Carreras,

(9) Una «cuarta» equivalia a un litre (aprox.).

(10) Segons testimoni d'Esteve Navarra (Pals, 1898), que ho va sentir explicar, el mas que encara avui s'anomena *La Casanova* (s. XVI), havia estat utilitzat com a magatzem per l'Església, que hi guardava els impostos que cobrava en espècies.

(11) Els *aixarts*, són terres que es troben a la mateixa zona de *La Casanova*. Es fa difícil establir una relació entre aquestes terres i el topònim *Cramany*, ja que les muntanyes de *Cramany*, encara que dins del terme de Pals, es troben força allunyades. Els habitants del lloc sempre han sentit parlar dels *aixarts*, però mai del *aixarts de Cramany*. Una possible hipòtesi, que caldrà verificar en futures recerques, és que *Cramany* sigui, en aquest cas, un antropònim: caldria, doncs, trobar també una explicació pel canvi de *d'en en de*.

Fotografia recent del mas de la «heretat anomenada Casanova» (Arxiu familiar de Josep Andreu)

menestral, el qual té dret a cobrar un terç del gra d'aresta que es troba sembrat en aquell indret, pagant, això sí, primerament «delme y cussura segons es de estil»⁽¹²⁾. L'obligació de l'arrendatari és també de fer recollir el gra i portar-lo en un graner «bo y segur, sens poderne extraviar vendre ni alienar un sol gra». En aquesta taba, com a les altres, hi consta el preu de l'arrendament (56 lliures de moneda catalana), les condicions de pagament (dues pagues iguals, una el dia de l'escriptura i l'altra l'1 de setembre) i l'obligació de donar dues «fermansas»; en canvi, no hi ha cap referència al temps de validesa: fou escripturada el 2 d'agost però s'hi fa constar que fou lliurada a l'arrendatari el 20 de maig; és possible que l'arrendament es fes pel període de la collita. Entre les despeses adminis-

(12) El delme era un impost equivalent a la desena part de la collita, que es pagava a l'Església o al rei i altres senyors; fou anul.lat definitivament el 1841: en lloc del delme s'instaurà, però, un nou impost anomenat «culto y clero». La cussura era un dret de mesuratge damunt els cereals.

tratives, hi consta que calia pagar «sis cortans⁽¹³⁾ de blat al campaner que tots anys seli acostuman donar per lo toch final de cada hu que mor en esta parroquia».

Tot i que les tabes són reculls de disposicions escrites, que s'incloïen a l'escriptura de l'arrendament, l'expressió «Digahi qui mes dirhi voldrà» que apareix a la part final del text, recorda que l'acta és la continuació, en part, de l'activitat oral que havia estat la subhasta.

Heus aquí, doncs, una petita mostra de les normes d'arrendament de comerços i terres. A banda del valor que tenen com a documents administratius, cal remarcar que les tabes aporten també diversos elements que ajuden a entendre millor la manera de fer d'un poble. Bé podem dir que els noms dels productes, de les mesures de pes i de capacitat, de les monedes en curs, de certs costums, etc. retraten una època i una societat determinada, són, doncs, documents històrics amb valor administratiu, però també, lingüístic, etnogràfic i sociològic.

ANNEX. TRANSCRIPCIÓ DE LES TABES⁽¹⁴⁾

I. TABBA DE LA CARNISSERIA⁽¹⁵⁾

«Cualsevol persona que vulga arrendar la carniceria de la present vila de Pals, per lo any mil vuit cents trenta y dos, lo Magnifich ajuntament de esta vila la hi arrendará baix los pactes següents = Sapia lo arrendatari que tindrà obligació de vendre carn y tenirne provisió bona y rebedora en tot lo any de son arrendament à excepció desde Pascua de resurrecció, fins a pentecostes, perque en est temps será de la sua obligació matar añells bons y rebedors y tenirne de moltó en los dies festius durant la matansa de añells si hi ha despaig: lo que ecsecutará á coneguda del ajuntament. Per lo die de Nadal de dit any tindrà que vendre a la carniceria un tossino mort de pes sincuanta carniceras = Sapia que en los mesos de juny, juliol, agost y setembre tindrà obligació de matar dos dies la semana dos moltons bons y rebedors durant son arrendament; vendrá todas las carns manadas en los preus las vendran en La Bisbal, essent de la sua obligació de tenir que portar un certificat del mostassá de dita vila, sempre que hi hage augment ó disminució en dita carn per cada vegada que contravindrà a tot lo dit, com y de no donar lo degut pes y mesura será

(13) Mesura de grans de valor diferent segons les comarques, equival, aproximadament a una capacitat de 15 l.

(14) Per tal de no allargar massa el treball no hem transcrit les actes senceres; ens hem limitat a reproduir purament el contingut de la taba de cadascun dels arrendaments.

(15) És datada del 12 de febrer de 1832 (f. 43-44).

apremiat de trenta rals aplicadors en los termes acostumats y en cas de mes despaig deurá donar lo abast = Sapia que es privatiu i obligatiu a ell sol lo vendrer carn amb la prevenció que si algun altre vendrerne voldrá será apremiat de trenta rals en los termes acostumats per cada vegada = Sapia que lo preu hi oferirá lo satisfará al majordom de propis de est comu amb dos iguals pagas, la primera en lo die primer del mes de febrer, y la altre en igual die del mes de setembre totas en lo any de son arrendament amb or ó plata moneda española = Sapia que a mes del preu oferirá satisfara tres lliuras quinze sous per lo salari del acte, paper sellat y demes annexo à la escriptura se li farà y tres lliuras al corredor per sos treballs tot en lo die se li firmará la escriptura = Sapia finalment que tindrà obligacio de fer empostissar amb pots bonas lo taulell y fer fer un piló nou de om, y de fer lluhir de part de dins tota la carnisseria; es dir, rebatrer y lliscar; com y tambe de pagar deu rals per la junta del bon postor = E digahi =>

2. TABBA DE LA GAVELLA⁽¹⁶⁾

«Cualsevol persona que vulga arrendar la gavella de la present vila per lo proxim any de mil vuit cents trenta y tres, lo Magnifich ajuntament y junta de propis de dita esta de Pals lin firmaran acte d'arrendament baix los pactes següents = Sapia que dit arrendament durant tindra lo arrendatari obligació de tenir provisió de oli bo pera menjar, sabó moll, bacallá sech y remollat tot de bona qualitat y ven tractat, donantseli de ganancia per lo pertaïent à pes sis diners per cada lliura tendera se vendrá, però en cuant al oli dos lliuras per bota, devent portar un certificat de la persona à qui lo haura comprat per donarli lo degut preu. En intelligencia que cada vegada que à lo previngut faltará com y també en donar lo corresponent pes y mesura será apremiat de trenta rals, en lo modo y forma acostumat = Sapia que tot lo oli que necessitia la obra de la Parroquial iglesia de la present vila, lo haura de vendrer al mateix preu amb que lo haurà comprat; y à mes haurà també de donar sens lo menor interes dos cuartas de oli per lo consum del rellotge de dita present vila = Sapia que no podra lo arrendatari donar permis a ninguna persona de vendrer ninguna especie de las que se manan amb la present, baix pena de vint y sinch lliuras, à exepció del bacallá, que es privatiu y no obligatiu = Sapia que tot vehi de la present vila podrà vendrer oli de la sua propia cullita sens pagar dret algun, y de mitjas en mitjas cuartas encara que no sie de la sua cullita, pagant al arrendatari dos cuartos per cada quarta que ne vendrá. Tot lo que

(16) És datada del 23 de desembre de 1832 (f. 160-161). En el manual també s'hi troba l'acta de l'arrendament de la gavella per l'any 1832 (datada del 12 de febrer, f. 44-45); el contingut, però, de la taba és el mateix.

se deurà cumplir per qui oli vendre voldrà baix pena de trenta rals per cada contravenció = Sapia: que estarà à son carrech lo vendre sal à la menuda las fanegas que se li entregarán á causa de calcularlas necessarias per lo consum dels transehunts y pobres de solemnitat de aquesta vila, per cual venda de sal haurà de arreglarse lo arrendatari al preu se li señalarà = Sapia: que se li encarrega lo tabaco y paper sellat en lo modo acostumat = Sapia: que lo preu oferirà deurà pagarlo al Majordom de propis de esta vila amb quatre iguals pagas de tres en tres mesos cada una sempre anticipadament respecte del any de son arrendament, amb moneda de or ó plata corrent en est principat = Sapia que à mes del preu oferirà satisfarà los drets de correduria y salari y accessoris del acte fahedor segons estil, tot en lo die se li firmarà la escritura = Sapia: que haurà també de satisfacer deu rals per la junta del bon postor segons previngut per ordres superiors = Sapia per ultim que tindra que prestar dos fermansas idoneas á coneguda del ajuntament, en lo acte de firmarse la escritura, deura fer cremar dos atxas en la professó del Dijous Sant, quedant á son favor las sobras, y deurà donar dos lliuras de ametllas quant serà avisat = Digahi = Nota: si ve en los demes anys no se feya merit en la tabba de la gavella del temps consedit per cuartas pujas, per saberse que duraba noranta dies immediats al de lliurarse aquella; se adverteix que en lo present any se ha deduhit aquell fins al die ultim de Novembre per superior disposició =>

3. TABBA DE LA FLECA⁽¹⁷⁾

«Cualsevol persona que vulga arrendar la fleca de la present vila per lo proxim any mil vuit cents trenta tres, lo Magnifich ajuntament de esta vila li arrendarà baix los pactes següents = Sapia lo arrendatari que tindrà obligació de tenir pa blanch y també provisió de moreno aixis mateix de bescuits tot de vona qualitat y ben tractat y coca en lo die pastará venentse à qui lin demanará al preu dels flaquers de Palafrugell, à cual fi presentarà un certificat de dita vila sempre que hi hagia augment ó disminuhició, y en cas de no tenir dita provisió de pa y vescuits de bona qualitat ben tractat y de no donar lo degut pes y mesura, serà apremiat de trenta rals per cada vegada, aplicadora amb oficial executant = Sapia que baix les prevencions dalt ditas tindrà obligació de tenir pa blanch recuit y vendre a qui lin demanará donatli de disminuhició una onsa per cada lliura ne vendrà = Sapia que es privatiu y obligatiu à ell sol lo vendre pa à exepció que si algun altre vendre voldrà deurà pastarlo en la present vila y en est cas deurà pagar la mitat del montant de est arrendament junt amb la

(17) És datada del 23 de desembre de 1832 (f. 161-162)

mitat tambe de sos accessoris en lo die se posia à vendrer = Sapia que donarà un pa blanch de pes sis lliuras per cada vegada que lo ajuntament anirà en la Iglesia, en cuals dies hi haurà pa veneit = Sapia: que quan lo pa será calent deurà tambe tenirne de aixut per qui lin demanarà, baix la pena de trenta rals per cada vegada que contravindrà à lo dit, y que deurà donar dos fianzas idoneas à coneguda del ajuntament = Sapia que lo preu hi oferirà deurà pagarlo amb trimestres anticipats al majordom de propis de esta vila amb bona moneda de or ó plata y a mes deu rals per la junta del bon postor = Sapia: que solament se consedeix de temps per les quartas pujas fins lo ultim die del mes de Novembre proxim y no mes = Sapia que à mes del preu oferirà haurà de pagar lo salari y accessoris del fahedor acte, y aixis mateix los corresponents drets de correduria, com y no menos fer cremar dos atxas en la professó del Dijous Sant = Digahi qui mes dirhi =>

4. TABBA DEL SEGON HOSTAL, DIT HOSTAL DE SAMARIA⁽¹⁸⁾

«Cualevol persona que vulga arrendar lo segon hostel ó sie hostel de Samaria de la present vila per lo proper vinent any mil vuit cents trenta y tres lo magnifich ajuntament de ella li arrendará, mediant los pactes següents = Sapia: que se lliurarà la present tabba à favor del mes beneficiòs postor = Sapia que tindrà obligació de tenir vi bo y rebedor, y vendrene à qui ne voldrà, per lo que se li concedeixen dotse rals de ganancia per cada vota que ne vendrà = Sapia: que es privatiu al sol arrendatari, lo vendrer vi, à exepció del hostaler de la vila; en intelligencia, que si algun altre vendrerne voldrà, insidirà à la pena de trenta rals per cada contravenció aplicadora segons estil = Sapia: que no podrà donar permís à ninguna persona de vendrer vi, ni tampoch de fer de hostaler ecsepto al ja dit de la vila, baix pena de vint y sinch lliuras aplicadoras segons estil = Sapia que deurà donar lo degut hospedatge à tothom que se presentia, pagant al arrendatari, y, que tindrà obligació de anar à comprar lo pa que necessitarà per lo consum del hostel, a la fleca de la present vila de Pals, donantseli de ganancia mitg cuarto per cada lliura de pa que vendrà = Sapia: que lo preu oferirà deurà de satisfer al majordom de propis de esta vila amb quatre pagas iguals de tres en tres mesos cada una, sempre anticipadament y amb bona moneda de or ó plata del principat = Sapia: que a mes del preu oferirà haurà de satisfer deu rals per la junta del bon postor segons lo previngut amb ordres superiors, y lo corresponent per rahó del salari y demes accessoris per lo acte del faedor arrendament y no menos

(18) És datada del 23 de desembre de 1832 (f. 162-163)

los corresponsents drets de corregiduria = Finalment: Sapia lo arrendatari, que solament se concedeix temps per las cuartas pujas desde lo die de St. Miquel vint y nou Setembre en que se lliurarà la present, fins al derrer die del mes de Novembre respecte del corrent any: tot en virtut de ordres superiors y no com antes se feya; que haurà de donar dos idoneas fianzas a coneguda del ajuntament per seguretat de dit arrendament y fer cremar dos atxas en la professó del Dijous Sant = Digahi qui mes dirhi voldrà =>

5. TABBA DEL PRIMER HOSTAL Ó SIF DE LA VILA⁽¹⁹⁾

«Cualsevol persona que vulga arrendar lo primer hostel de la present vila de Pals per lo proper vinent any mil vuit cents trenta y tres lo magnífich ajuntament de ella li arrendará, mediant los pactes següents = Sapia: que se lliurarà la present tabba à favor del major y mes beneficiòs postor = Sapia: que tindrà obligació de tenir vi bo, y vendrerne à qui ne hi demanará, per lo que se li concedeixen dotse rals de ganancia per cada bota que ne venga = Sapia: que es privatiu y obligatiu al sol arrendatari lo vendrer vi, à escepció del segon hostaler que viu en lo carrer dit de Samaria del terme de aquesta vila, en intelligencia que si algun altre vendrerne voldrà insidirà a la pena de trenta rals per cada contravenció, aplicadors segons estil = Sapia: que no podrá donar permis à ninguna persona de vendrer vi ni tampoch de fer de hostaler baix pena de vint y sinch lliuras aplicadoras segons costum = Sapia que deurà recullir a tot transeunt, pagant, y donarli lo degut hospedatge; devent anar à buscar lo pa consumiran los passetjants en la fleca de la present vila de Pals, donantseli de ganancia mitg cuarto per cada lliura ne vendrà = Sapia: que lo preu oferirà deurà entregarlo al majordom de propis amb quatre iguals pagas de tres en tres mesos cada una anticipadament, del any de son arrendament, amb moneda de or ó plata corrent en est principat = Sapia: que a mes del preu oferirà haurà de satisfacer deu rals per la junta del bon postor, segons queda previngut per la superioritat = Sapia: que a mes de lo dit haurà també de satisfacer lo corresponent al notari per rahó de la autorisació del fahedor acte y demes accessoris; com y no menos los competents drets de corregiduria = Finalment sapia tambe lo arrendatari que haurà de fer cremar dos atxas en la professó del dijous Sant, que haurà de donar dos fianzas idoneas à coneguda del ajuntament per seguretat del arrendament, y una mesura de vi bó sempre que se li demania = Digahi qui mes dirhi voldrà = Nota: Que si ve en los demes anys no se feya merit en la tabba del hostel del termini concedit per cuartas pujas à causa de saberse que duraba noranta dias comptadors

(19) És datada del 23 de desembre de 1832 (f. 163-164)

del en que se lliuraba dita tabba: en forsa de ordre superior se adverteix que per lo que mira à la present subasta, deurà rematarse aquesta y lliurarse en lo die de Sant Miquel vint y nou del mes de Setembre de mil vuit cents trenta y dos⁽²⁰⁾, y de aquest comensaran ditas cuartas pujas, y finiran fins lo die ultim de Novembre del mateix any =>

6. TABBA DELS TERSOS DE LA CASANOVA⁽²¹⁾

«Cualsevol persona que vulga arrendar las terras dels grans de aresta que actualment se troban sembrats en la Casanova lo magnifich ajuntament de esta vila los hi arrendará baix los pactes següents = Sapia lo arrendatari que cobrarà ters de tot lo grà de aresta que actualment se trova sembrat en la Casanova y aixarts de Cramany, pagant primerament delme y cussuras segons es de estil = Sapia que es de la seua obligació lo fer recullir dit gra y conduhirlo amb un graner bo y segur, sens poderne extraviar vendre ni alienar un sol gra baix pena de dret = Sapia que lo preu hi oferirà lo tindra que pagar amb dos iguals pagas, la primera en lo die se li firmará la present escriptura y la altre lo die primer del procsim mes de Setembre amb moneda de or ó plata española y corrent = Sapia que tindrà que donar dos fermansas idoncas á coneguda de dit ajuntament per la major seguretat del dit arrendament, lo die será avisat per la escriptura se li farà del mateix = Y finalment sapia que á mes del preu hi oferirà, satisfará lo salari del acte paper sellat y demes annesco á la escriptura seli farà del mateix, y quatre diners per lliura al corredor per las suas corredorias y sis cortans de blat al campaner que tots anys seli acostuman donar per lo toch final de cada hu que mor en esta parroquia: los salaris del acte, paper sellat y demes per lo pregoner los deurá entregar lo die seli firmará lo acte de est arrendament = E digahi =>

(20) Es tracta, ben evidentment, d'un error.

(21) És datada del 2 d'agost de 1832 (f. 104-106)